

Vastaanottaja:

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Me "Suomen luomun tulevaisuus" -tilaisuudessa Muuruvedellä 8.1.2025 mukana olleet esitämme seuraavaa:

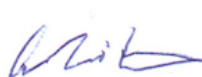
1. Luomukorvauksen maksuperusteet tulee avata, ja kaikille luomuvalvonnassa oleville alkutuottajille myönnetään luomuperuskorvausta 1000 €. Vaihtoehtoisesti, mikäli esitettyä korvausta halutaan kohdentaa eri toimijoille, voidaan se porrastaa esim. seuraavasti:
 - Luomuperuskorvaus 500 €
 - + kotieläinlisä 500 €
 - + puutarha-/vihannes-/marjatilalisä 500 €
 - + jalostavan tilan lisä 500 €
 - + nuoret viljelijät, mahdollista huomioida korotetulla luomuperuskorvauksella
2. Julkinen ruokahuolto luomumarkkinoinnin veturiksi sekä huoltovarmuustekijäksi.
 - Valtiolta selkeitä linjauksia kotimaisen luomun käyttöasteen nostamiseksi omissa hankinnoissaan asetettujen tavoitteiden mukaiseksi. Esim:
 - Puolustusvoimien hernekeittopäivä luomuna
 - Julkisessa ruokahuollossa 1 pv/kk luomuruokapäivä
3. Luomuvalvonta on tehostettava aluehallintouudistuksen yhteydessä.

Tarkempia perusteluja liitteessä.

Muuruvedellä 11.2.2025

Marko Voutilainen

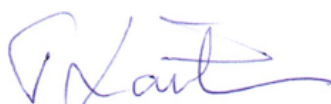
Olavi Hiltunen

Niina Laitinen

Tuomo Karhunen

Toivo Laitinen

Susann Rännäri
Luomuliitto tj

Jaana Nikkilä
Savo-Karjalan luomuyhdistys

Luomuliitto ry
PL 145
00101 Helsinki

Y-tunnus 0641419-1
luomuliitto@luomuliitto.fi

**LUOMU
LIITTO.**

LIITE**1. Luomutarkastustoiminnasta luomutoimijoille aiheutuvien kustannusten tulee olla paremmin huomioituna luomukorvauksessa**

Vuonna 2021 luomutarkastusten laskutus muutettiin tuntiperusteiseksi. Siitä alkaen ovat tarkastusten hinnat nousseet joka vuosi. Jatkuvat korotukset ovat johtaneet tilanteeseen, jossa pienten tilojen tarkastusmaksu viljeltyä hehtaaria kohden on kasvanut huomattavasti. Voimassa oleva maksuasetuksen mukaan luomutarkastusmaksun maksu koostuu 220 euron perusmaksusta ja 156 euron tuntimaksusta. Vaikka hallinto onkin tullut perusmaksussa hiukan vastaan, ei tämä kuitenkaan korjaa sitä ongelmaa, että monimuotoisilla, pienillä tai aloittavilla toimijoilla tarkastusmaksu kipuaa kohtuuttoman suureksi. Tätä ei ole huomioitu luomukorvauksen laskentaperusteissa. Kohtuuttomaksi muodostuva luomutarkastusmaksu on yksi luomualan kasvun ja kehityksen este. Samanaikaisesti luomukorvauksiin on tälle CAP-kaudelle varattu 76 miljoonaa euroa vuodessa, ja tästä summasta jää tällä hetkellä vuositasolla käyttämättä 32 miljoonaa euroa. Tarkastusmaksu on yksi erityisesti luomutuotantoon liittyvä kuluerä, jota luomusitoumuksen luomukorvauksella halutaan kompensoida, mutta se ei tällä hetkellä käytännössä toteudu, koska luomukorvauksen laskentaperusteet ovat ajalta, jolloin tarkastusmaksun toimijakohtaisesti muuttuva osuus oli hehtaariperusteinen.

2. Luomutuotanto on huoltovarmuustekijä

Luomutuotanto tulee nähdä Suomessa yhä tärkeämpänä osana omavaraisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamista. Luomussa hyödynnetään paikallisia resursseja, kierrätetään ravinteita tehokkaasti ja ollaan vähemmän riippuvaisia ulkoisista tuotantopanoksista. Etenkin luomukotieläintilojen merkitys ravinteiden kierrätyksessä on keskeinen.

Huoltovarmuuden parantumisen lisäksi suomalainen luomutuotanto tuottaa yhteiskunnalle taloudellisia säästöjä, kun ruuantuotannon haitallisille ympäristövaikutuksille lasketaan hinta. Münchenin ja Bonnin yliopistojen sekä Thünen-instituutin 10 vuotta kestäneen tutkimushankkeen tulosten mukaan luomutuotannosta koituu yhteiskunnalle jopa 800 euron kustannussäästöt hehtaaria kohden, koska luomutuotannon ilmakehään, veteen ja maaperään kohdistuvat ympäristövaikutukset ovat muuta tuotantoa pienemmät. (<https://www.luomuliitto.fi/ajankohtaiset/saksalaistutkimus-kasvihuonekaasupaastot-luomussa-pienemmat>)

Yhteiskunnan ja etenkin valtion tulee toimia esimerkillisesti ja sitoutua kansallisen hankintastrategian mukaisesti hankkimaan 25 prosenttia kotimaassa tuotettuja luomuelintarvikkeita, kuten Luomu 2.0 -ohjelmassa todetaan, ja tällä tavoin edistää luomumarkkinoita sekä -tuotannon kehittymistä.

3. Valvonnan tehostaminen

Toimijoilta laskutettavaa tarkastusmaksua ei voi jatkuvasti nostaa. Kustannusvastaavuutta ei pystytä saavuttamaan ilman toiminnan tehostamista. Luomuala on esittänyt 20.06.2024 ja 3.12.2024 useita tarkastustoimintaa tehostavia keinoja, joilla voitaisiin saada aikaan kustannussäästöjä (<https://www.luomuliitto.fi/lausunnot-ja-kannanotot>). Luomuvalvontaa voidaan organisoida uudella, tehokkaammalla tavalla tulevan hallintouudistuksen yhteydessä muodostettavien Elinvoimakeskusten työnjaolla. Elinvoimakeskukset voitaisiin velvoittaa valtakunnalliseen toimintamalliin, jossa tarkastukset keskitettäisiin toimialoittain. Tehokkuuden lisäksi mahdollistettaisiin erikoisosaamisen kehittyminen, kun esimerkiksi yksi Elinvoimakeskus vastaisi siipikarjan luomuvalvonnasta ja toinen mehiläistarhauksen luomuvalvonnasta.

Olemme pyytäneet selvitystä luomuvalvonnan järjestämisestä vuosia, mutta vuonna 2012 julkaistu selvitysmiehen raportti luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta ja toteuttamisvaihtoehtoista on viimeinen kattava selvitys asiasta. Silloin erot resurssien käytössä ELY-keskusten välillä olivat myös todella merkittävät. Koska valvontamaksut kerätään luomutoimijoilta, pidämme läpinäkyvyyttä kustannuksista erittäin tärkeänä.

Eri mallien vaikuttavuuden arviointiin tarvitaan resursseja, ja on kohtuutonta vaatia alalta loppuun hiottuja ja analysoituja ehdotuksia ilman pääsyä tarkempaan dataan ja selvitystyöhön korvamerkittyjä määrärahoja. Luomuliitto on halukas jatkamaan keskustelua ja valmis tekemään selvitystyön, ostopalveluna, parhaimman käytännön löytämiseksi.

Luomuvalvontaan liittymisen ja siinä jatkuvasti pysymisen ja tuotantoa kehittäen täytyy olla kaikille luomumenetelmin toimiville tuottajille mahdollista ilman pelkoa jatkuvasti kohoavista ja ennakoimattoman suuruisista tarkastusmaksuista.